

Pensioenfonds
Rail & OV

7 december 2023

Maatschappelijk verantwoord beleggen beleid

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
1. Missie van Rail & OV	5
2. Kaders van het MVB-beleid: doelstellingen staan centraal	7
2.1 Het MVB-beleid in twee blokken	7
2.2 Maatschappelijke belangen	7
2.3 Integratie in de cyclus	8
2.4 Governance	8
3. MVB-doelstellingen	10
3.1 Vier thema's, zeven doelstellingen	10
4. Het instrumentarium	13
4.1 Middelen om in te zetten	13
4.2 Engagement	13
4.3 Stemmen	13
4.4 Class actions	13
4.5 Uitsluiten	14
4.6 MVB-integratie	14
4.7 Samenwerken	14
5. Maatschappelijk onbetamelijk gedrag	15
5.1 Achtergrond	15
5.2 Het uitdragen van internationale standaarden	15
5.3 Niet beleggen in entiteiten die in strijd met ons normenkader handelen	17
6. Klimaatverandering	18
6.1 Achtergrond	18
6.2 Klimaatverandering tegengaan	18
7. Biodiversiteitsverlies	20
7.1 Achtergrond	20
7.2 Kennis en expertise opdoen	20
8. Maken van impact op milieu of maatschappij	22
8.1 Achtergrond	22
8.2 Versnellen van de energietransitie	22
8.3 Verduurzamen van de industrie	23
8.3 Meer betaalbare huisvesting, scholing en kinderopvang	23

9. Verantwoording	25
9.1 Wetgeving	25
9.2 Communicatie	26
9.3 Rapportages	26
9.4 ESG-risicoraamwerk	26
9.5 Evaluatie en herijking	27
9.6 Vooruitblik	27
Bijlage 1 Documentenstructuur en planning	28

Samenvatting

Pensioenfonds Rail & OV belegt duurzaam om bij te dragen aan een duurzame toekomst voor huidige en toekomstige generaties. De manier waarop Rail & OV dit aanpakt, staat beschreven in dit MVB-beleidsdocument.

Om zijn maatschappelijke missie en visie invulling te geven, heeft Rail & OV zijn MVB-beleid vorm gegeven rondom een aantal grote thema's. Voor elk van deze thema's zijn doelstellingen geformuleerd en zijn instrumenten geselecteerd die moeten helpen in het behalen van deze doelstellingen:

1. Maatschappelijk onbetamelijk gedrag

Rail & OV wil niet beleggen in entiteiten die zich schuldig maken aan maatschappelijk onbetamelijk gedrag. Om dit te voorkomen gaat Rail & OV onder meer het gesprek aan met entiteiten die zich schuldig maken aan het schenden van internationale standaarden, sluit het entiteiten uit waarvan het niet realistisch is dat ze hun maatschappelijk onbetamelijk gedrag aanpassen en stimuleert het samenwerkingspartners om in lijn met internationaal geaccepteerde standaarden te handelen.

2. Klimaatverandering

Rail & OV wil klimaatverandering tegengaan. Hiervoor worden onder meer entiteiten gestimuleerd om hun CO₂-uitstoot terug te brengen in lijn met het Parijs-akkoord en worden entiteiten waarvan het niet realistisch is dat ze hun CO₂-uitstoot voldoende terugbrengen uitgesloten.

3. Biodiversiteitsverlies

Rail & OV wil graag het verlies van biodiversiteit tegengaan. Op dit moment beschikt Rail & OV echter nog niet over voldoende kennis, expertise en middelen om dit gericht aan te pakken. Daarom heeft Rail & OV zich de doelstelling gesteld om deze kennis en expertise op te doen.

4. Maken van impact op milieu en maatschappij

Rail & OV wil graag een extra impact maken op milieu en maatschappij. Daarom heeft het in zijn beleggingsbeleid een aantal restricties opgenomen die garanderen dat Rail & OV ten alle tijden investeert in het versnellen van de energietransitie, het verduurzamen van de industrie en het verduurzamen van steden en gemeenschappen.

1. Missie van Rail & OV

Startpunt voor het MVB-beleid is de missie en visie van het pensioenfonds. Deze fungeert als belangrijkste leidraad voor de vorm en de uitvoering van het MVB-beleid. Bij de missie en visie staat de langetermijnwaardecreatie van het pensioenfonds centraal: “We werken samen met de bedrijven en sociale partners aan een duurzaam pensioen.” Deze algemene missie hebben we ten behoeve van het MVB-beleid geconcretiseerd in een duurzame missie en visie:

Duurzame missie en visie

Rail & OV draagt bij aan een duurzame toekomst voor huidige en toekomstige generaties. We onderschrijven onze maatschappelijke verantwoordelijkheid ten aanzien van onze deelnemers en andere belanghebbenden. We gebruiken onze invloed als middelgroot Nederlands pensioenfonds verankerd in de mobiliteitssector én als duurzame belegger. Rail & OV ziet het als de prioriteit om ervoor te zorgen dat haar deelnemers kunnen genieten van een goed pensioen in een leefbare wereld.

Rail & OV is een lange-termijnbelegger. We zijn ervan overtuigd dat het meewegen van ecologische en sociale kenmerken als goed bestuur (ESG) leidt tot betere beleggingsbeslissingen. Gemiddeld genomen laten bedrijven die duurzaam ondernemen over de lange termijn betere financiële resultaten zien dan ondernemingen die dat niet doen.

In aanvulling daarop heeft Rail & OV in haar investment beliefs ook een overtuiging opgenomen ten aanzien van maatschappelijk verantwoord beleggen:

Rail & OV heeft de verantwoordelijkheid om vanuit haar rol als pensioenbelegger bij te dragen aan een leefbare wereld.

Onderbouwing

We vinden dat we een maatschappelijke verantwoordelijkheid hebben om vanuit onze rol als pensioenbelegger bij te dragen aan een leefbare wereld. Ook onze deelnemers zijn van mening dat het pensioenfonds een verantwoordelijkheid heeft om het pensioenvermogen maatschappelijk verantwoord te beleggen.

Dit betekent het volgende:

- Maatschappelijk verantwoord beleggen is niet alleen bedoeld om te voldoen aan wet- en regelgeving, maar ook om invulling te geven aan de maatschappelijke rol die wij als pensioenfonds in nemen en de verantwoordelijkheden die daarmee gepaard gaan.
- We spreken entiteiten aan en / of sluiten entiteiten uit die handelen in strijd met de fundamentele principes van ons beleid ten aanzien van maatschappelijk verantwoord beleggen, ongeacht de mogelijke gevolgen voor het financieel rendement.
- We accepteren dat het voldoen aan onze maatschappelijke verantwoordelijkheid, zeker op korte termijn, ten koste kan gaan van financieel rendement. We verwachten echter dat het integreren van sociale factoren en factoren op het gebied van milieu en goed bestuur in de beleggingsbeslissingen, op lange termijn een positieve impact heeft op de verhouding tussen financieel rendement en risico.

De duurzame missie en visie gecombineerd met de investment belief ten aanzien van maatschappelijk verantwoord beleggen bepalen op het hoogste niveau de richting van het MVB-beleid zoals in dit document uitgewerkt.

Transparantie

Uitgangspunt is dat het beleid helder, uitlegbaar en controleerbaar moet zijn voor onze deelnemers en de overige stakeholders. Op onze website publiceren we dan ook veel details ten aanzien van zowel het MVB-beleid als de uitkomsten daarvan. Daarbij wordt ook jaarlijks een MVB-jaarverslag gepubliceerd op de [website](#) met daarin de belangrijkste resultaten en ontwikkelen op het gebied van MVB.

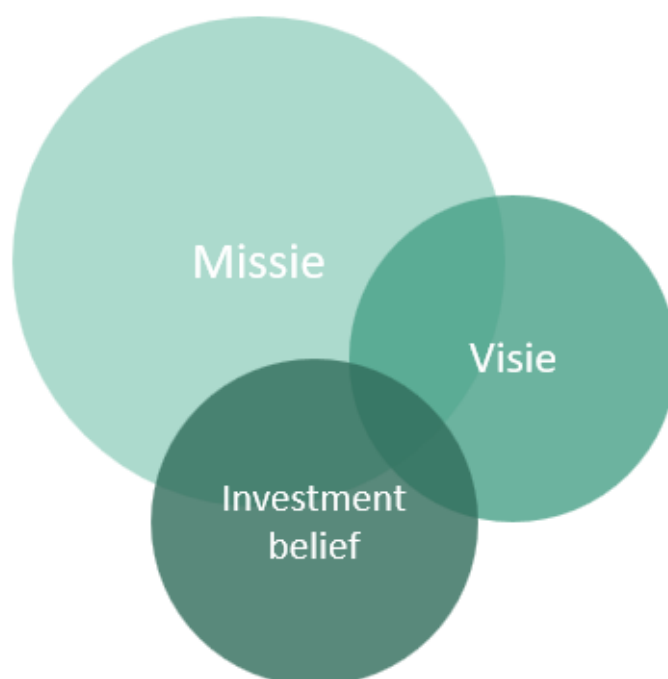
Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Ten slotte werken we ook aan de verduurzaming van de eigen organisatie. Dat zien we als onze gezamenlijke verantwoordelijkheid. Daarom

zetten we in op klimaatneutraliteit van onze werkomgeving.

Rail & OV publiceert jaarlijks een MVB-jaarverslag. Deze staan op de website van Rail & OV Sinds 2022 is het verslag inclusief een assurance rapport van een onafhankelijke accountant.

Rail & OV wil een inclusieve organisatie zijn en we streven naar een diverse samenstelling van ons personeelsbestand. We staan in voor gezonde werkomstandigheden met aandacht voor de ontwikkeling en vitaliteit van onze medewerkers. Meer details over de doelstellingen en getroffen maatregelen ten aanzien van de eigen organisatie zijn terug te vinden in het [Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen beleid](#) van Rail & OV op de website.

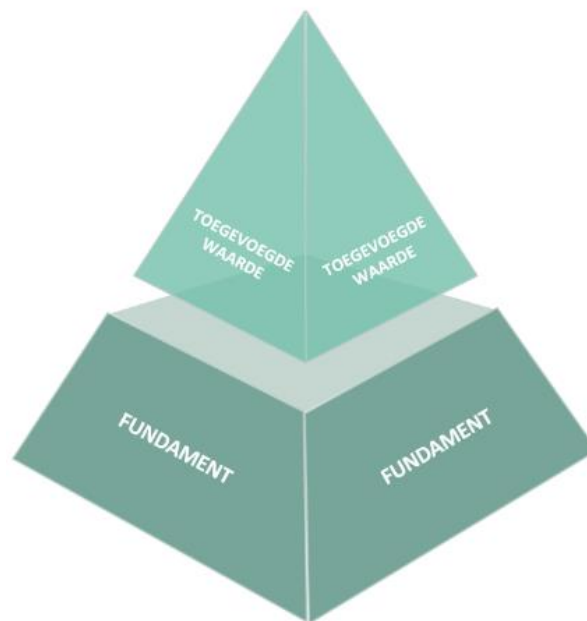
2. Kaders van het MVB-beleid: doelstellingen staan centraal

2.1 Het MVB-beleid in twee blokken

Rail & OV heeft haar MVB-beleid opgedeeld in twee blokken: het fundament en de toegevoegde waarde:

- Het **fundament** wordt gezien als de essentiële basis van het MVB-beleid. Hierin zijn die onderdelen van het MVB-beleid opgenomen die noodzakelijk zijn voor een gedegen MVB-beleid. Het fundament draait grotendeels rondom wetgeving, convenanten en normenkaders. Binnen het fundament wordt er niet gekeken naar de impact van de beslissingen op het verwacht rendement van de beleggingen. Het fundament wordt als dermate belangrijk beoordeeld, dat de impact op het verwacht rendement geen rol speelt bij de overwegingen
- De **toegevoegde waarde** bevat die onderwerpen binnen het MVB-beleid waarbij Rail & OV voorop wil lopen ten opzichte van het gemiddelde pensioenfonds. Het zijn de thema's binnen het MVB-beleid waarvan Rail & OV bewust kiest om daar speciaal aandacht aan te geven. Rail & OV stelt prioriteiten om voldoende focus aan te kunnen brengen en effectief te kunnen zijn op de gekozen onderwerpen. Binnen de toegevoegde waarde komen deze prioriteiten van het MVB-beleid naar voren. Binnen de toegevoegde waarde wordt de mogelijke impact op het verwacht rendement wel meegewogen

Voor elk van deze twee blokken zijn doelstellingen geformuleerd. Deze doelstellingen vormen de basis van het MVB-beleid en zijn in hoofdstuk 3 verder uitgewerkt.

2.2 Maatschappelijke belangen

Bij het bepalen van haar MVB-doelstellingen houdt Rail & OV rekening met haar directe omgeving en haar belangrijkste stakeholders:

- Zo toetsen we de voorkeuren van de deelnemers van ons pensioenfonds door middel van deelnemersonderzoeken, klantentevredenheidsonderzoeken en (online) bijeenkomsten, en proberen dit vervolgens te integreren in het beleid
- Daarnaast vinden we het belangrijk om aan te sluiten bij maatschappelijke thema's die zowel binnen als buiten Nederland spelen. Hier wordt invulling aan gegeven door jaarlijks een nieuw thema inhoudelijk uit te diepen, om vervolgens te kunnen beoordelen wat voor plek dit onderwerp zou moeten krijgen binnen het MVB-beleid
- In 2023 heeft Rail & OV een materialiteitsanalyse uitgevoerd. Deze analyse

maakt duidelijk wat de voorkeuren zijn op het gebied van MVB van een groot gedeelte van de stakeholders van Rail & OV. Zoals direct betrokkenen van het pensioenfonds, maar ook externe partijen zoals NGO's en toezichthouders

2.3 Integratie in de cyclus

Omdat we MVB zien als een onderwerp dat in het volledige beleggingsbeleid geïntegreerd moet worden, is het MVB-beleid vormgegeven aan de hand van de beleggingscyclus. Dit betekent dat er bij de uitwerking van de doelstellingen gekeken wordt naar de noodzakelijke stappen binnen elk onderdeel van de beleggingscyclus. Om dit te borgen heeft Rail & OV de volgende stappen gezet:

- Op strategisch niveau krijgt elke beleggingscategorie een MVB-score. Deze scores worden vermenigvuldigd met de onderliggende allocaties om tot een MVB-score op portefeuilleniveau te komen. Hierdoor kunnen verschillende portefeuilles ook op het gebied van MVB met elkaar worden vergeleken
- Voor elke beleggingscategorie wordt een investment case opgesteld. Deze investment case bestaat uit 3 onderdelen: 1. Beoordeling of de categorie passend is, 2. Invulling van de categorie en 3. Uitvoering en implementatie

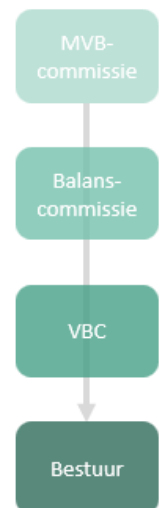

van de categorie. In elk van deze drie onderdelen is MVB volledig geïntegreerd. Dit betekent dat er voor elke categorie in elk stadium wordt getoetst of er kan worden voldaan aan de MVB-eisen van het fundament en hoe de MVB-voorkeuren van de toegevoegde waarde meegenomen kunnen worden

- Ten slotte is MVB ook een integraal onderdeel van de monitoring en evaluatie die portefeuille-breed plaatsvindt. Zo is MVB geïntegreerd in de vermogensbeheer-rapportages, de doorlopende monitoring van managers, de periodieke evaluaties van managers en de selectiecriteria die aan nieuwe managers worden gesteld

2.4 Governance

De borging van het MVB-beleid binnen de organisatie vindt plaats op meerdere niveaus. Eerste stap vormt de MVB-commissie. De MVB-commissie bestaat uit vertegenwoordigers van de afdeling vermogensbeheer, risk en het uitvoerend bestuur. Binnen de MVB-commissie worden voorstellen voorbereid en voorgelegd aan de balanscommissie. *Uitvoeringsvoorstellen* worden na goedkeuring van de balanscommissie direct geïmplementeerd. *Beleidsvoorstellen* worden vervolgens via de Vermogens en Balanscommissie (VBC), waaraan bestuurders en externe adviseurs deelnemen, aan het voltallige bestuur voorgelegd.

Naast de beleidsdocumenten en de uitvoeringsdocumenten streeft Rail & OV ernaar om voor elk onderdeel van het MVB-beleid ook een procesbeschrijving op te stellen. Zie voor meer details de documentenstructuur in de bijlage.

Sustainable Development Goals

Rail & OV kent specifieke aandachtgebieden waarbij we voorop willen lopen, vaak in samenwerking met andere duurzame beleggers. Deze aandachtgebieden hebben we vormgegeven aan de hand van de zogenaamde Sustainable Development Goals (SDG's). De SDG's, of Duurzame Ontwikkelings-doelen, zijn zeventien doelen om van de wereld een betere plek te maken in 2030. De SDG's zijn afgesproken door de landen die zijn aangesloten bij de Verenigde Naties, waaronder Nederland. De doelen zijn ontstaan op basis van wereldwijde inbreng van organisaties en individuen. Bovenstaand overzicht toont de 17 SDG's.

Uit deze 17 doelstellingen heeft Rail & OV zeven SDG's geselecteerd om de specifieke aandachtgebieden binnen het MVB-beleid vorm te geven:

- **SDG 3:** Goede gezondheid en welzijn
- **SDG 8:** Waardig werk en economische groei
- **SDG 9:** Industrie, innovatie en infrastructuur
- **SDG 11:** Duurzame steden en gemeenschappen
- **SDG 13:** Klimaat
- **SDG 16:** Vrede, justitie en sterke publieke diensten

- **SDG 17:** Partnerschap om doelstellingen te bereiken

Om tot deze selectie van SDG's te komen hebben we in 2020 een deelnemersonderzoek uitgevoerd. Op basis van de aandachtsgebieden die daarin door de deelnemers als belangrijkste werden gezien heeft het bestuur SDG 3 en SDG 13 geselecteerd. Vervolgens is gekeken naar de SDG's die veel raakvlakken kennen met de werkzaamheden van onze achterban. Op basis hiervan zijn SDG 8, 9 en 11 toegevoegd. SDG 16 en 17 worden ten slotte gezien als noodzakelijke uitgangspunten voor een goede governance en een gedegen beleid. Deze laatste twee SDG's zijn dan niet zozeer toegevoegd met het idee om de beleggingsportefeuille hier specifiek op in te richten, maar zijn van belang bij de processen die worden gevoerd en de wijze waarop het beleid wordt geïmplementeerd.

Rail & OV heeft zeven Sustainable Development Goals geselecteerd en deze vervolgens een plek gegeven in het beleggingsbeleid

De zeven geselecteerde SDG's zijn volledig geïntegreerd in het beleggingsbeleid van Rail & OV. Concrete voorbeelden van deze integratie zijn de grote posities in infrastructuur (SDG 9) en vastgoed (SDG11), het thema-onderzoek naar alcoholproducenten (SDG 3) en het centraal stellen van de UN Global Compact richtlijnen binnen ons engagementbeleid en landenbeleid (SDG 8 en SDG 16).

3. MVB-doelstellingen

3.1 Vier thema's, zeven doelstellingen

Rail & OV heeft binnen haar MVB-beleid vier overkoepelende thema's geïdentificeerd waarop het wil acteren, onderliggend aan deze thema's zijn beleidsdoelstellingen geformuleerd. Dit zijn lange termijn doelstellingen waaraan het MVB-beleid doorlopend moet voldoen. Onderliggend aan die doelstellingen zijn Key Performance Indicatoren gedefinieerd, die worden gebruikt als middel om de voortgang van het beleid te kunnen monitoren. Achter elke KPI wordt het ambitieniveau van Rail & OV weergegeven.

Maatschappelijk onbetamelijk gedrag

Rail & OV wil niet beleggen in entiteiten die zich schuldig maken aan maatschappelijk onbetamelijk gedrag. Maatschappelijk onbetamelijk gedrag kan plaatsvinden door het type product of dienst die de entiteit levert of door de wijze waarop een entiteit handelt. Rail & OV heeft twee beleidsdoelstellingen geformuleerd die moeten voorkomen dat er wordt belegd in entiteiten die zich schuldig maken aan maatschappelijk onbetamelijk gedrag:

Beleidsdoelstelling

Uitdragen internationale standaarden arbeidsrechten, mensenrechten, klimaat en anti-corruptie

KPI

Percentage belegd vermogen waarbij internationale standaarden onderdeel zijn van beleid

Ambitieniveau

100% van het belegd vermogen in 2024

Beleidsdoelstelling

Niet beleggen in entiteiten die in strijd met ons normenkader handelen

KPI

Aantal jaarlijkse breaches van het uitsluitingenbeleid

Ambitieniveau

0 breaches per jaar

In hoofdstuk 5 is het thema 'Maatschappelijk onbetamelijk gedrag' nader uitgewerkt.

Klimaatverandering

Rail & OV wil klimaatverandering tegengaan. Klimaatverandering wordt voor een belangrijk gedeelte gedreven door de CO₂-uitstoot van entiteiten waarin kan worden belegd. Rail & OV richt zich in haar MVB-beleid op het terugdringen van de uitstoot van haar beleggingen en heeft hiervoor de volgende beleidsdoelstelling geformuleerd:

Beleidsdoelstelling

Het tegengaan van klimaatverandering

KPI

Percentage afname van de CO2-uitstoot van de beleggingsportefeuille t.o.v. 2019

Ambitieniveau

50% reductie in 2030 en Net-zero in 2050

In hoofdstuk 6 is het thema 'Klimaatverandering' nader uitgewerkt.

Biodiversiteitsverlies

Rail & OV wil graag het verlies van biodiversiteit tegengaan. Op dit moment beschikt Rail & OV echter nog niet over voldoende kennis, expertise en middelen om dit gericht aan te pakken. Daarom heeft Rail & OV zich het onderstaand doel gesteld. Hiervoor is geen KPI of ambitieniveau bepaald. Wel heeft Rail & OV zich aangesloten bij de Biodiversity pledge met als doel om op termijn wel een KPI en ambitieniveau te kunnen formuleren:

Beleidsdoelstelling

Het opdoen van voldoende kennis en expertise over de interactie tussen Biodiversiteitsverlies en onze beleggingen om prioriteiten en beoordelingscriteria vast te kunnen stellen. Eveneens willen we de bewustwording van het thema biodiversiteit bij onze stakeholders vergroten

In hoofdstuk 7 is het thema 'Biodiversiteitsverlies' nader uitgewerkt.

Het maken van impact op milieu en maatschappij

Rail & OV wil graag een positieve impact maken op zowel het milieu als de maatschappij. Rail & OV heeft hiervoor drie beleidsdoelstellingen geformuleerd:

Beleidsdoelstelling

Versnellen van de energietransitie

KPI

Percentage van de infrastructuurportefeuille dat specifiek is gericht op de energietransitie

Ambitieniveau

Streefweging van 15%, minimale allocatie van 5%

Beleidsdoelstelling

Verduurzamen van de industrie

KPI

Percentage van de bedrijfsobligatieportefeuille dat specifiek is gericht op verduurzaming

Ambitieniveau

Minimaal 5%-punt meer in Green Bonds beleggen dan de benchmark

Beleidsdoelstelling

Meer betaalbare huisvesting, scholing en kinderopvang

KPI

Percentage van de vastgoedportefeuille gericht op huisvesting, scholing en kinderopvang

Ambitieniveau

Streefweging van 10%, minimale allocatie van 5%

In hoofdstuk 8 is het thema ‘Maken van impact op milieu en maatschappij’ nader uitgewerkt.

Om bovenstaande doelstellingen te behalen zet Rail & OV verschillende instrumenten in. In het volgende hoofdstuk is een korte beschrijving gegeven van de werking van deze instrumenten.

4. Het instrumentarium

4.1 Middelen om in te zetten

Om haar doelstellingen te behalen heeft Rail & OV een set aan instrumenten die het kan inzetten. Deze instrumenten vormen geen doel op zichzelf, maar worden gebruikt als middel om doelstellingen te behalen. Afhankelijk van de doelstelling kunnen bepaalde instrumenten effectiever zijn dan anderen. Daarom wordt er per doelstelling beoordeeld welke instrumenten het beste tot hun recht komen. Onderstaand volgt eerst een beschrijving van de verschillende instrumenten waar Rail & OV gebruik van maakt.

4.2 Engagement

Engagement is het opstarten van een gespreksprocedure met een entiteit.

Rail & OV treedt regelmatig in gesprek met verschillende stakeholders, zoals ondernemingen in de portefeuille, maar ook beheerders en uitvoerders. Enerzijds om op de hoogte te blijven van het doen en laten van de entiteit. Anderzijds wordt de entiteit hiermee voorzien van input en advies. Rail & OV is van mening dat deze betrokkenheid positief bijdraagt aan zowel de financiële prestaties als ook de maatschappelijke prestaties van de entiteit.

Engagement is onder te verdelen in reactieve engagement, strategische engagement en proactieve engagement:

- Reactieve engagement betreft het aangaan van de dialoog op het moment dat het duidelijk wordt dat een onderneming waarin wordt belegd zich niet aan bepaalde afspraken houdt of internationale richtlijnen schendt
- Proactieve engagement omvat het selecteren van sector-overstijgende

thema's en daarop proactief het gesprek aan gaan met ondernemingen

- Strategische engagement valt tussen reactieve en proactieve engagement in. Bij strategische engagement onderhoudt Rail & OV vanuit de portefeuillemanager contact met ondernemingen uit de portefeuille en wordt er per onderneming gekeken welke aandachtspunten op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen relevant zijn

Meer details over het engagementbeleid van Rail & OV en de uitvoering ervan zijn terug te vinden in het [Stewardshipbeleid](#) en het [uitvoeringsdocument engagement](#), beide zijn beschikbaar op de website.

4.3 Stemmen

Stemmen omvat het uitbrengen van onze stem op een

aandeelhoudersvergadering. Rail & OV maakt, waar mogelijk en relevant, gebruik van haar stemrecht. Rail & OV gelooft dat door dit gebruik het ondernemingen kan aanzetten tot het verbeteren van hun prestaties waaronder duurzaamheidsprestaties en langetermijnwaardecreatie.

Een overzicht van ons stemgedrag, ons stembeleid en onze steminstructies zijn beschikbaar op de [website](#) van Rail & OV.

4.4 Class actions

Collectieve acties, of class actions, zijn procedures waarin meerdere partijen samen optrekken om hun recht te halen. Meestal gaat het om massaschade, dat wil zeggen

financiële benadeling (bijvoorbeeld koersgerelateerde schade met betrekking tot aandelen, of kartelschade) maar de zaak kan ook een ander doel hebben, zoals het realiseren van milieumaatregelen). Het voeren van Class Actions kan daarmee als middel worden ingezet om druk uit te oefenen op ondernemingen die de normen die Rail & OV nastreeft schenden. Class Actions worden dan ook door Rail & OV gezien als verlengstuk van het engagementbeleid.

Een volledige beschrijving van het Class Actions beleid is als onderdeel van het Stewardshipbeleid terug te vinden op de website van Rail & OV.

4.5 Uitsluiten

Op het moment dat Rail & OV van mening is dat engagement en

stemmen niet de gewenste verandering teweeg kan brengen, kan er worden overgegaan op uitsluiten. Op het moment dat een entiteit wordt uitgesloten komt deze op de uitsluitingslijst en mag er niet meer door Rail & OV in belegd worden. Het uitsluiten van entiteiten gebeurt op drie niveaus: sectorniveau, ondernemingsniveau of landniveau. Een volledige beschrijving van het [uitsluitingenbeleid](#) is terug te vinden op de website van Rail & OV.

4.6 MVB-integratie

MVB-integratie is het integraal meenemen van MVB-factoren bij de selectie van nieuwe investeringen. De mate waarin we deze methode toepassen in de portefeuille is afhankelijk van de beleggingscategorie en -strategie.

Waar de beleggingsstrategie het toelaat om invulling te geven aan MVB-integratie, doen

portefeuillemanagers op structurele wijze onderzoek naar de ondernemingen waarin zij beleggen.

Duurzaamheidsprestaties van ondernemingen worden op drie onderwerpen beoordeeld: ondernemingsbestuur, sociaal en milieu. Daarnaast houden managers rekening met sectorspecifieke risico's.

Het kan zijn dat portefeuillemanagers hierin verder gaan dan het MVB-beleid voorschrijft, maar het MVB-beleid vormt altijd een harde ondergrens.

Meer details over MVB-integratie is als onderdeel van het stewardshipbeleid beschikbaar op de website van Rail & OV.

4.7 Samenwerken

In bepaalde omstandigheden kan het nuttig zijn om samen te werken met andere partijen. Verschillende partijen hebben ervaring, expertise en/of capaciteit op uiteenlopende onderwerpen. Door samen te werken kun je deze middelen op een zo efficiënt mogelijke manier inzetten. Dit gebeurt enerzijds via collectieve engagementtrajecten en anderzijds door in gesprek te treden met andere pensioenfondsen, de pensioenfederatie, NGO's, belangenbehartigende verenigingen en experts op het gebied van MVB.

Rail & OV hecht veel waarde aan de samenwerking met partijen binnen de sector en besteedt daar dan ook veel aandacht aan.

5. Maatschappelijk onbetamelijk gedrag

5.1 Achtergrond

Rail & OV wil niet beleggen in entiteiten die zich schuldig maken aan maatschappelijk onbetamelijk gedrag. Maatschappelijk onbetamelijk gedrag kan op twee niveaus plaatsvinden:

- door de wijze waarop een entiteit handelt
- door het type product of dienst die de entiteit levert

Om te voorkomen dat Rail & OV via haar beleggingen indirect bijdraagt aan één van de twee vormen van maatschappelijk onbetamelijk gedrag zijn er twee doelstellingen geformuleerd:

1. *Het uitdragen van internationale standaarden t.a.v. arbeidsrechten, mensenrechten, klimaat en anti-corruptie*
2. *Niet beleggen in entiteiten die in strijd met ons normenkader handelen*

Beide doelstellingen hebben betrekking op het fundament van het MVB-beleid. Wat betekent dat het als een vereiste van een gedegen MVB-beleid wordt gezien en dat er bij de implementatie van de doelstellingen geen rekening wordt gehouden met de mogelijk impact op het verwachte rendement en risicoprofiel van de portefeuille.

5.2 Het uitdragen van internationale standaarden

Om te bepalen wanneer gedrag maatschappelijk onbetamelijk is, is het noodzakelijk om een grens te bepalen. Hiervoor maakt Rail & OV gebruik van internationaal geaccepteerde standaarden. Het gaat hier om de UN Global Compact, de UN Guiding Principles en de OECD-richtlijnen voor multinationals. Deze drie standaarden vormen gezamenlijk een ondergrens voor het omgaan van entiteiten met mensenrechten, arbeidsrechten, milieu en anti-corruptie. Entiteiten die deze richtlijnen schenden worden gezien als entiteiten

die zich schuldig maken aan maatschappelijk onbetamelijk gedrag.

Instrumentarium

Rail & OV zet verschillende instrumenten in om haar doelstelling te behalen:

- *Engagement*: Rail & OV monitort de portefeuille elke drie maanden op mogelijke schenders van de UNGC, UNGP en OECD-richtlijnen. Op het moment dat een nieuwe schender wordt gesignaleerd, wordt er een engagementtraject gestart. Doel van dit traject is om de oorzaak en aard van de schending te achterhalen, om vervolgens doelen te stellen voor deze ondernemingen die gericht zijn op verbetering. Meer details hierover zijn terug te vinden in het [uitvoeringsdocument engagement](#), op de website van Rail & OV
- *Uitsluiten*: Ondernemingen die langer dan 1,5 jaar te boek staan als schender worden op de uitsluitingslijst geplaatst. Het engagementtraject heeft naar het idee van Rail & OV dan onvoldoende effect gehad. Daarnaast sluit Rail & OV alle landen uit die, op basis van onafhankelijke en publiekelijk beschikbare indicatoren, onvoldoende scoren op de vier onderwerpen van de UN Global Compact: mensenrechten, arbeidsrechten, milieu en anti-corruptie. Het uitsluiten van landen betekent dat er niet in staatsobligaties en ondernemingen waarin de staat een aanzienlijk belang heeft mag worden belegd. Meer details hierover zijn terug te vinden in het [uitsluitingenbeleid](#), dat beschikbaar is op de website van Rail & OV.
- *Samenwerken*: Grofweg de helft van de beleggingen van Rail & OV worden door externe vermogensbeheerders beheerd. Rail

& OV ziet het dan ook als een gedeelde verantwoordelijkheid om maatschappelijk onbetamelijk gedrag aan te pakken. Daarom verlangt Rail & OV van alle vermogensbeheerders waarmee wordt samengewerkt dat ze handelen conform de internationale standaarden waaraan Rail & OV zich heeft geconformeerd. Om dit te borgen neemt Rail & OV in de overeenkomsten met externe vermogensbeheerders een vaste passage op, waarin dit staat beschreven. Deze passage worden de ESG guidelines genoemd. De laatste versie van deze [ESG guidelines](#) is beschikbaar op de website van Rail & OV

- **Class actions:** Op het moment dat een entiteit waarin Rail & OV belegt of heeft belegd zich schuldig maakt aan het schenden van internationale standaarden met financiële schade voor zijn beleggers tot gevolg, kunnen er juridische stappen worden genomen. Dit worden class actions genoemd. Omdat Rail & OV in de meeste gevallen niet één van de grootste aandeelhouders is van de entiteiten waarin wordt belegd, participeert Rail & OV over het algemeen alleen in zogenaamde passieve class actions. Dit betekent dat Rail & OV niet snel zelf het voortouw neemt om een rechtszaak tegen een entiteit aan te spannen, maar wel participeert in rechtszaken die door andere beleggers zijn gestart. Meer details over het class actions beleid zijn opgenomen in het [stewardshipbeleid](#), beschikbaar op de website van Rail & OV.
- **Belasting:** Ook op het gebied van belastingen kan er sprake zijn van maatschappelijk onbetamelijk gedrag. Daarom heeft Rail & OV een verantwoord belastingbeleid opgesteld. Dit beleid legt de link tussen het [fiscaal beleid](#) van Rail & OV en de beleggingen. In dit beleid worden de OECD-richtlijnen als uitgangspunt genomen. Rail & OV screent elk kwartaal de portefeuille op entiteiten die belastingwetgeving schenden en op posities in jurisdicties die niet-coöperatief zijn op belastinggebied. Daarnaast worden illiquide

beleggingsfondsen gecontroleerd en wordt het fiscaal beleid opgenomen in de overeenkomsten met externe vermogensbeheerders om te voorkomen dat er wordt belegd in fiscale structuren die niet zijn toegestaan binnen ons fiscaal beleid

Metten en monitoren

Rail & OV streeft ernaar dat uiteindelijk 100% van het belegd vermogen wordt beheerd conform de uitgangspunten van internationale standaarden. In de praktijk betekent dit dat de ESG guidelines in alle overeenkomsten met externe vermogensbeheerders moeten worden opgenomen. Uitzonderingen zijn:

- fondsbeleggingen, waarbij er geen individuele overeenkomst met de vermogensbeheerder mogelijk is
- overeenkomsten waarvan reeds is besloten dat deze niet zullen worden verlengd
- reeds afgesloten overeenkomsten die niet kunnen worden herzien, zoals het geval bij veel illiquide beleggingen

Ondanks dat er met de interne beheerders geen overeenkomsten worden afgesloten, wordt er ook van hun verwacht dat ze de beleggingen conform dezelfde uitgangspunten beheren. De interne beheerders worden hier van ook doorlopend op gemonitord.

Bredere context

Het streven van Rail & OV om niet te beleggen in maatschappelijk onbetamelijk gedrag vloeit voort uit het ondertekenen van het IMVB-convenant en het bredere commitment van Rail & OV aan de UN Global Compact. Daarnaast past het ook goed bij het invulling willen geven aan SDG's 8 en 16.

5.3 Niet beleggen in entiteiten die in strijd met ons normenkader handelen

Als onderdeel van het niet willen beleggen in maatschappelijk onbetamelijk gedrag streeft Rail & OV ernaar om niet te beleggen in entiteiten die in strijd met ons normenkader handelen. Deze doelstelling richt zich op ondernemingen die een dienst of product leveren die niet past in het normenkader van Rail & OV. Entiteiten die dit wel leveren worden door Rail & OV gezien als entiteiten die zich schuldig maken aan maatschappelijk onbetamelijk gedrag.

Instrumentarium

Om deze doelstelling te behalen zet Rail & OV één instrument in:

- *Uitsluiten*: Rail & OV sluit entiteiten uit die een product of dienst leveren die niet passen binnen het normenkader van Rail & OV. Het gaat hierbij met name om producten of diensten die, naar de mening van Rail & OV, een sterk negatieve impact hebben op het milieu of de maatschappij, zonder dat daar een positieve impact tegenover staat en

waarvan een ‘positiever’ alternatief breed voorhanden is. Op basis hiervan sluit Rail & OV entiteiten uit gerelateerd aan de volgende criteria: tabak, controversiële wapens, thermische kolen, schaliegas, teerzandolie en arctisch boren. Voor elk van deze criteria zijn de exacte definities beschikbaar in het [beleidsdocument uitsluitingen](#). Deze is beschikbaar op de website van Rail & OV.

Metten en monitoren

Rail & OV heeft binnen haar uitsluitingenbeleid duidelijke richtlijnen opgezet van entiteiten waarin het niet wil beleggen. Deze entiteiten komen vervolgens op de uitsluitingslijst terecht. Dagelijks wordt de portefeuille gecontroleerd of er wordt belegd in namen op de uitsluitingslijst. Mocht dit het geval zijn, dan is er sprake van een breach van het uitsluitingenbeleid. Rail & OV streeft naar 0 breaches per jaar.

Bredere context

Het streven van Rail & OV om niet te beleggen in maatschappelijk onbetamelijk gedrag vloeit onder meer voort uit het willen geven van invulling aan SDG's 3 en 13.

6. Klimaatverandering

6.1 Achtergrond

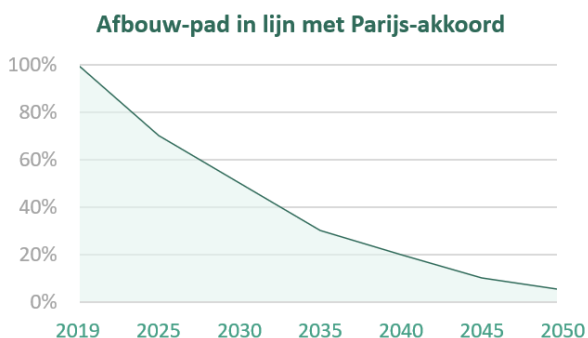
Rail & OV wil klimaatverandering tegengaan door de CO2-uitstoot van haar beleggingen terug te dringen. Concreet streeft Rail & OV naar:

- een 50% reductie van de CO2-uitstoot in 2030 ten opzichte van 2019
- een Net-Zero portefeuille in 2050, wat betekent dat de uitstoot van de beleggingsportefeuille niet meer is dan de hoeveelheid CO2 die wordt onttrokken door de entiteiten waarin wordt belegd.

Het tegengaan van klimaatverandering is onderdeel van de toegevoegde waarde van het MVB-beleid van Rail & OV. Dat wil zeggen dat er rekening wordt gehouden met de mogelijke impact die het naleven van de doelstelling kan hebben op de risico-rendementsverhouding van de beleggingsportefeuille. Voor meer details over de wijze waarop hier mee om wordt gegaan en andere details van het [klimaatbeleid](#) verwijzen we graag naar het beleidsdocument op de website.

6.2 Klimaatverandering tegengaan

Rail & OV committeert zich aan het Parijs-akkoord. Deze wordt dan ook als leidraad gebruikt binnen het klimaatbeleid en is gebruikt voor het vaststellen van de doelstellingen zoals bovenstaand benoemd.

Instrumentarium

Rail & OV zet verschillende instrumenten in om haar doelstelling te behalen:

- *Stemmen*: Rail & OV stemt tegen voorstellen die niet in lijn zijn met het Parijs-akkoord. Dit geldt ook voor voorstellen die een positieve impact hebben op het klimaat maar niet ambitieus genoeg zijn om te voldoen aan de doelstellingen van het Parijs-akkoord. Zie voor meer details het [stembeleid](#) en de [steminstructies](#) op de website van Rail & OV
- *Engagement*: Rail & OV streeft ernaar om alle ondernemingen waarin het belegt te stimuleren om zich te houden aan de doelstellingen van het Parijs-akkoord. Hiervoor zijn voor de interne portefeuilles engagementtrajecten opgezet. De focus ligt bij de ondernemingen die verantwoordelijk zijn voor de grootste uitstoot. Voor deze ondernemingen zijn zogenaamde 'milestones' gedefinieerd. Op het moment dat de ondernemingen op een moment in de toekomst niet kunnen voldoen aan deze milestones, en de gevoerde engagement dus onvoldoende effectief is geweest, worden de ondernemingen uitgesloten van de portefeuille. Voor de externe portefeuilles heeft Rail & OV een engagement provider aangesteld die namens Rail & OV engagement voert met ondernemingen op het bereiken van net zero.
- *Samenwerken*: Rail & OV heeft zich aangesloten bij enkele collectieve engagementtrajecten die door middel van de dialoog en het indienen van resoluties ondernemingen of overheden stimuleren tot het terugbrengen van de CO2-uitstoot in lijn met het Parijs-akkoord. Zo is Rail & OV

aangesloten bij: *Climate Action 100+* en de *Dutch Climate Coalition*, en ondertekenaar van het *Global Investor Statement to Governments on Climate Risk*. Daarnaast is Rail & OV lid van PCAF en IIGCC om ook procesmatig een breed geaccepteerde aanpak toe te passen

- *Uitsluiten*: Vanuit het normenkader van Rail & OV worden al een aantal klimaatvervuilende entiteiten uitgesloten. Het gaat hierbij om entiteiten die niet kunnen voldoen aan onze criteria op het gebied van thermische kolen, arctisch boren, teerzandolie en schaliegas. Deze ondernemingen passen naar de mening van Rail & OV niet in ons commitment aan het Parijs-akkoord. Daarnaast maakt Rail & OV gebruik van een dynamisch toetsingskader. In dit toetsingskader zijn ook milestones in de toekomst gedefinieerd waaraan ondernemingen in de meest kritieke sectoren moeten voldoen. Op het moment dat ze hier niet aan kunnen worden ze uitgesloten van de beleggingsportefeuille. Voor meer details over het toetsingskader verwijzen we graag naar het [uitvoeringsdocument klimaat](#) zoals beschikbaar op de website van Rail & OV.
- *MVB-integratie*: Klimaatkarakteristieken zijn een standaard onderdeel geworden van de selectiecriteria die worden gehanteerd binnen de intern beheerde portefeuilles.

Metten en monitoren

Rail & OV heeft als doelstelling om in 2030 de CO₂-uitstoot van de beleggingsportefeuille met 50% te hebben verminderd ten opzichte van

2019. Daarnaast wil Rail & OV in 2050 over een net zero portefeuille beschikken. Hiervoor berekent Rail & OVB minimaal jaarlijks de CO₂-uitstoot van de beleggingsportefeuille. Om te beoordelen of de CO₂-uitstoot van de portefeuille op koers ligt wordt gebruik gemaakt van de volgende monitoringstargets:

- Gemiddelde jaarlijkse reductie van de CO₂-uitstoot van de beleggingen van 7%
- De CO₂-uitstoot van de beleggingen van Rail & OV is in 2025 circa 20% lager dan dat deze was in 2019

Aan de hand van de korte termijn doelstellingen kan tijdig worden ingeschat of de reductie van de CO₂-uitstoot nog op koers ligt of dat er aanvullende maatregelen getroffen dienen te worden. De belangrijkste uitkomsten van deze beoordeling zullen ook worden gerapporteerd in het jaarlijkse MVB-verslag van Rail & OV. Deze is beschikbaar op de website.

Bredere context

Het tegengaan van klimaatverandering en het klimaatbeleid wat daarvoor is opgesteld vloeit onder meer voort uit de voorkeur om invulling te geven aan SDG 13.

7. Biodiversiteitsverlies

7.1 Achtergrond

Rail & OV is in 2022 gestart met een onderzoek naar de mogelijke impact van biodiversiteitsverlies op de beleggingen en vice versa. In samenwerking met WNF heeft Rail & OV als uitkomst van dit onderzoek de case study Biodiversiteit gepubliceerd. De uitkomsten van de case study vormden voor Rail & OV reden om biodiversiteit een prominenter plek te geven binnen het MVB-beleid. Hierop heeft Rail & OV in 2023 een eerste versie van haar biodiversiteitsbeleid afgerond.

7.2 Kennis en expertise opdoen

Rail & OV is ondertekenaar van de *Biodiversity pledge*. De Biodiversity pledge vraagt entiteiten wereldwijd om hun beleggingen aan te wenden voor het beschermen en herstellen van biodiversiteit. Onderdeel van deze pledge is een stappenplan hoe dit aan te pakken:

Rail & OV bevindt zich op dit moment nog in de verkenningsfase. De case study biodiversiteit heeft hierbij geholpen, maar er is nog

onvoldoende kennis en expertise beschikbaar om door te gaan naar het beoordelen en prioriteren van de beleggingen. Daarom heeft Rail & OV op dit moment de volgende doelstelling vastgesteld:

Het opdoen van voldoende kennis en expertise over de interactie tussen Biodiversiteitsverlies en onze beleggingen om prioriteiten en beoordelingscriteria vast te kunnen stellen. Eveneens willen we de bewustwording van het thema biodiversiteit bij onze stakeholders vergroten

Met andere woorden, Rail & OV wil graag kunnen beoordelen en prioriteren ten aanzien van Biodiversiteit, maar beschikt momenteel nog over te weinig kennis, expertise en middelen om dit te realiseren. De manier waarop Rail & OV deze doelstelling wil behalen wordt onderstaand beschreven en is tevens in meer detail terug te lezen in het biodiversiteitsbeleid op de website. Jaarlijks zal worden beoordeeld of Rail & OV op het gebied van biodiversiteit een volgende stap kan nemen binnen bovenstaand stappenplan.

Instrumentarium

Rail & OV zet verschillende instrumenten in om haar doelstelling te behalen:

- *Stemmen*: Het stembeleid is een middel voor Rail & OV om kenbaar te maken waar onze prioriteiten liggen en welke zaken van belang zijn. Rail & OV maakt biodiversiteit daarom dan ook graag onderdeel van de steminstructies die aan de stem provider worden opgelegd. Vanaf 2024 neemt Rail & OV biodiversiteitsaspecten mee in het stemgedrag.

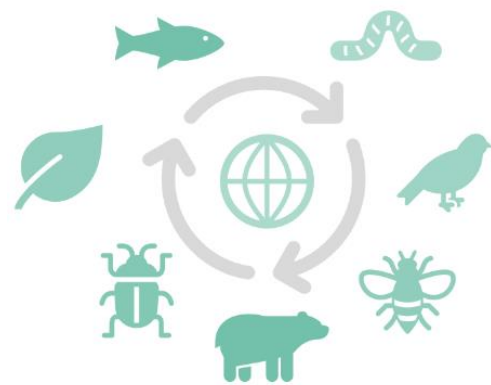
- **Engagement:** Rail & OV ziet engagement als het belangrijkste instrument om het bewustzijn omtrent biodiversiteit en het acteren erop te stimuleren. Daarom integreert Rail & OV biodiversiteit dan ook op drie niveaus van het engagementbeleid: collectieve engagements (via *Nature Action 100+*), directe engagements (als onderdeel van de al lopende klimaat engagements) en indirecte engagements (via de externe engagement provider). Bij elk van deze engagementtrajecten zal de focus liggen op het bespreekbaar maken van het thema, het stimuleren om de belangrijkste biodiversiteitsrisico's in kaart te brengen en het rapporteren over de Principal Adverse Impacts op het gebied van biodiversiteit, zoals voorgeschreven binnen SFDR
- **MVB-integratie:** Biodiversiteit wordt als thema geïntegreerd in de beleggingscyclus door het onderdeel te maken van de vaststelling van de Strategische asset allocatie, de investment cases, de selectie- en beoordelingstrajecten van managers en het ESG-risicoraamwerk. Daarnaast is in 2023 gestart met de opzet van een raamwerk voor portfolio managers en analisten om biodiversiteitsaspecten af te kunnen wegen bij het selecteren van ondernemingen. Dit raamwerk zal naar verwachting in 2024 worden gepubliceerd

Zie meer details over de wijze waarop het instrumentarium wordt ingezet om de doelstelling

ten aanzien van biodiversiteit te behalen het beleidsdocument Biodiversiteit. Deze is beschikbaar op de website van Rail & OV.

Metten en monitoren

Er zijn op dit moment nog geen concrete criteria of indicatoren vastgesteld die het mogelijk maken om de doelstelling doorlopend te monitoren. Jaarlijks zal worden geëvalueerd of er aan de doelstelling is voldaan en het realistisch is om over te stappen naar stap 2 van het proces: beoordelen en prioriteren.

Bredere context

Het thema biodiversiteit is in eerste instantie onderzocht als gevolg van de toenemende maatschappelijke aandacht rondom het onderwerp. Vervolgens is via seminars ook onder de deelnemers uitgevraagd of het een belangrijk thema voor ze is. De overwegend positieve reacties die hierop kwamen zijn mede een reden geweest om dit thema breder op te pakken.

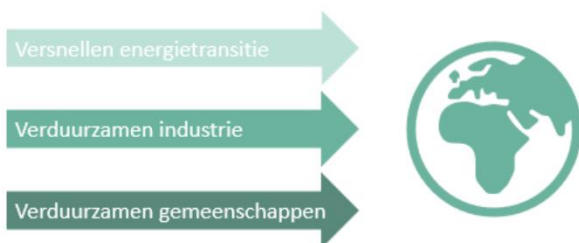
8. Maken van impact op milieu of maatschappij

8.1 Achtergrond

Rail & OV wil graag een positieve impact maken op milieu en maatschappij. Hiermee bedoelen we dat we met onze beleggingen een aantoonbaar verschil willen maken voor mens en/of milieu, iets wat goed meetbaar is en wat direct iets positiefs oplevert. Hiervoor heeft het fonds een drietal doelstellingen geformuleerd:

1. Versnellen van de energietransitie
2. Verduurzamen van de industrie
3. Meer betaalbare huisvesting, scholing en kinderopvang

Alle drie de doelstellingen zijn onderdeel van de toegevoegde waarde van het MVB-beleid. Dit betekent dat het bewust gekozen speerpunten zijn van het beleid waarop Rail & OV wil voorop lopen ten opzichte van andere pensioenfondsen. Dit betekent ook dat er bij de implementatie rekening wordt gehouden met de mogelijke impact op het risico-rendementsprofiel van de portefeuille.

Voor het maken van impact valt Rail & OV terug op de definitie van GIIN ten aanzien van impact beleggingen: *Impact beleggingen zijn beleggingen die worden gedaan met de intentie een positieve en meetbare sociale of milieu-gerelateerde impact te genereren, naast een financieel rendement.*

Deze definitie is leidend geweest in het labelen van beleggingen als mogelijke impactbeleggingen.

8.2 Versnellen van de energietransitie

Rail & OV wil graag de energietransitie versnellen. Dit willen we doen door te investeren in infrastructuur die bijdraagt aan de transitie van traditionele energiebronnen naar hernieuwbare energiebronnen.

Instrumentarium

Om deze doelstelling te behalen zet Rail & OV één instrument in:

- *Selectie:* Rail & OV selecteert ondernemingen die een bijdrage leveren aan de energietransitie. Hiervoor heeft Rail & OV bijvoorbeeld de volgende segmenten geïdentificeerd: windenergie, zonne-energie, bodemwarmte en accu's om energie in op te kunnen slaan. Infrastructuurprojecten die aan de geïdentificeerde criteria voldoen worden door Rail & OV beoordeeld als impactbeleggingen die een bijdrage leveren aan het versnellen van de energietransitie

Rail & OV streeft ernaar om 15% van de beleggingen in de infrastructuurportefeuille te alloceren naar projecten die de energietransitie versnellen

Metten en monitoren

Rail & OV streeft ernaar om 15% van de beleggingen van de infrastructuurportefeuille te wenden aan impactbeleggingen die een bijdrage

leveren aan het versnellen van de energietransitie. Om te borgen dat er ten allen tijden wordt belegd in impactinfrastructuur, is er een harde ondergrens van 5% gesteld.

Bredere context

De doelstelling sluit goed aan bij het commitment van Rail & OV aan het Parijs akkoord en het streven om invulling te geven aan SDG 9 en 13.

8.3 Verduurzamen van de industrie

Rail & OV ziet graag een verdere verduurzaming van de industrie. Om hier een actieve bijdrage aan te leveren belegt Rail & OV bewust in bedrijfsobligaties die specifiek worden aangewend voor het verduurzamen van processen of gebouwen, zogenaamde Green Bonds.

Instrumentarium

Om deze doelstelling te behalen zet Rail & OV één instrument in:

- *Selectie:* Rail & OV belegt een deel van haar bedrijfsobligatieportefeuille in Green Bonds. Obligaties worden gekenmerkt als Green Bonds op het moment dat ze voldoen aan een brede marktstandaard zoals de *ICMA's Green Bond Principles* of *Climate Bonds Initiative, the Climate Bond initiative* of de *EU Green Bond Standard*. Daarnaast mogen het geen Green Bonds zijn van ondernemingen op onze uitsluitingslijst, ook niet wanneer het doel van de Green Bond kan worden geïnterpreteerd als een mogelijke oplossing of mitigatie voor de negatieve impact waarvoor de entiteit in eerste instantie wordt uitgesloten.

Metten en monitoren

Rail & OV streeft ernaar om op het gebied van Green Bonds een stapje extra te zetten dan de marktstandaard. Daarom heeft het pensioenfonds als doelstelling opgenomen dat de allocatie naar Green Bonds minimaal 5%-punt hoger moet zijn dan die van de benchmark. Deze doelstelling geldt

Rail & OV streeft ernaar om binnen bedrijfsobligaties minimaal 5%-punt meer naar Green Bonds te alloceren dan de benchmark

voor alle beheerders binnen de bedrijfsobligatieportefeuille. Op basis van de verwachting dat de markt voor Green Bonds alleen maar zal groeien de komende jaren, betekent deze doelstelling dat onze impact op het verduurzamen van de industrie ook alleen maar zal toenemen.

Bredere context

De doelstelling sluit goed aan bij het streven van Rail & OV om invulling te geven aan SDG 9 en 13.

8.3 Meer betaalbare huisvesting, scholing en kinderopvang

Rail & OV wil graag positief bijdragen aan de leefbaarheid van steden en gemeenschappen en voorkomen dat een grote groep mensen op basis van financiële middelen niet aan een woning kan komen. Om hier een actieve bijdrage aan te leveren belegt Rail & OV een gedeelte van haar vastgoedbeleggingen in impactvastgoed.

Instrumentarium

Om deze doelstelling te behalen zet Rail & OV één instrument in:

- *Selectie:* Rail & OV belegt een deel van haar vastgoedportefeuille in impactvastgoed. Rail & OV heeft de volgende vastgoedobjecten geïdentificeerd als Impactvastgoed: sociale huur, midden huur, scholen en kinderopvang.

Rail & OV streeft ernaar om 10% van de beleggingen in de vastgoedportefeuille te alloceren naar de verduurzaming van steden en gemeenschappen

Meten en monitoren

Rail & OV streeft ernaar om binnen de direct vastgoedportefeuille 10% te alloceren naar impactbeleggingen. Dit percentage wordt elke drie maanden gemonitord. In aanvulling daarop, en om te garanderen dat er ten alle tijden in impactvastgoed wordt belegd, wordt er eveneens een harde ondergrens van 5% gehanteerd.

Bredere context

De doelstelling sluit goed aan bij het streven van Rail & OV om invulling te geven aan SDG 11 en 13.

9. Verantwoording

9.1 Wetgeving

Rail & OV heeft te maken met zowel nationale als internationale wetgeving die betrekking hebben op het MVB-beleid. Onderstaand volgt een korte opsomming inclusief een beschrijving van de manier waarop Rail & OV daarmee omgaat:

- *AFM investeringsverbod clustermunie:* De AFM publiceert jaarlijks een lijst met bedrijven die met clustermunie werken waar niet in geïnvesteerd mag worden (enkele uitzonderingen daargelaten). De lijst van clustermuniebedrijven is onderdeel van de uitsluitingslijst die elke kwartaal op de website van Rail & OV wordt gepubliceerd
- *Sanctielijst:* Zowel de EU als de Verenigde Naties kunnen sancties opleggen aan landen, organisaties en personen, waardoor er wettelijk gezien niet in geïnvesteerd mag worden door Rail & OV. De sanctielijst is onderdeel van de uitsluitingslijst die elke kwartaal op de website van Rail & OV wordt gepubliceerd.
- *IORP II:* Het meewegen van ESG-risico's in het beleggingsbeleid is van belang uit hoofde van de IORP II regelgeving. Hiervoor heeft Rail & OV een ESG-risicoraamwerk opgesteld, zie paragraaf 9.4. Daarnaast vereist IORP II dat het fonds communiceert over MVB aan haar deelnemers en dat in kaart wordt gebracht wat bestaande en opkomende maatschappelijke risico's zijn.
- *SRD II:* De SRD wetgeving vereist dat Rail & OV haar engagement beleid moet publiceren en jaarlijks moet aangeven hoe dat beleid is geïmplementeerd en hoe gestemd is. Daarnaast moet Rail & OV aangeven hoe de beleggingsstrategie strookt met de middel- en langetermijndoelstellingen van het fonds. Rail & OV publiceert elk kwartaal op de website haar engagementbeleid en het stembeleid in

het stewardshipbeleid en het uitvoeringsdocument engagement.

Rail & OV heeft binnen SFDR de pensioenregeling geclassificeerd als artikel 8

Vanuit de Europese commissie zijn er de afgelopen steeds strengere rapportageverplichtingen opgelegd aan beleggers om de transparantie over duurzaamheid te vergroten en vergelijkbaarder te maken:

- *SFDR:* De Sustainable Finance Disclosure Regulation is wetgeving binnen de Europese Unie die transparantieplichtingen met zich meebrengt op het gebied van MVB. De hoogte van deze transparantieplichtingen is afhankelijk van classificatie van het financiële product. Rail & OV heeft de eigen pensioenregeling geclassificeerd als artikel 8. Rail & OV heeft hiervoor gekozen omdat het de integratie van duurzaamheidsfactoren in de pensioenregeling als haar maatschappelijke verantwoordelijkheid ziet, maar duurzaamheid niet als voornaamste doel heeft binnen de regeling. Deze classificatie betekent dat er aanvullende transparantieplichtingen zijn. In eerste instantie heeft dit geleid tot het opnemen van beleid omtrent ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren. Deze is gepubliceerd op de website. De tweede verplichting is het rapporteren over duurzaamheidskarakteristieken van de beleggingsportefeuille. Ook hier heeft Rail & OV aan voldaan.

- *EU-Taxonomy*: EU-taxonomie is onderdeel van SFDR en schrijft voor dat Rail & OV in het jaarverslag en op de website moet rapporteren in welke mate de activiteiten van de beleggingen overeenkomen met wat de EU-taxonomie als ‘duurzaam’ classificeert. Rail & OV heeft hier over 2022 nog niet over gerapporteerd, maar is voornemens dit wel te doen voor de rapportages over het rapportagejaar 2023

Alle publicaties die verplicht zijn onder SFDR zijn beschikbaar gesteld op de website van Rail & OV en/of opgenomen in het regulier jaarverslag van Rail & OV.

9.2 Communicatie

Rail & OV hecht er veel belang aan dat er het MVB-beleid transparant en begrijpelijk is voor iedereen. Dit wordt op de volgende wijze nagestreefd:

- Rail & OV publiceert alle MVB-beleidsdocumenten op de website
- Rail & OV organiseert geregeld events rondom het onderwerp Maatschappelijk verantwoord beleggen. Alle deelnemers van het pensioenfonds kunnen zich hier voor aanmelden en kunnen tijdens het event in gesprek gaan met werknemers van Rail & OV die zich expliciet bezig houden met de vormgeving en de implementatie van het MVB-beleid
- Rail & OV publiceert jaarlijks een MVB-verslag waarin een overzicht is gegeven van de belangrijkste resultaten en ontwikkelingen van het afgelopen jaar op gebied van MVB. Dit verslag wordt tevens gecontroleerd door een externe accountant. Het verslag is beschikbaar op de website van Rail & OV
- Rail & OV tracht op de hoogte te blijven van de voorkeuren van haar deelnemers door minimaal één keer per drie jaar een deelnemersonderzoek of klantentevredenheidsonderzoek onder haar deelnemers te organiseren

Details over de uitvoering van MVB-communicatie zijn beschikbaar in het uitvoeringsdocument communicatie.

Rail & OV probeert op verschillende manieren geïnformeerd te blijven over de mening van haar deelnemers op het gebied van MVB

9.3 Rapportages

Rail & OV maakt gebruik van verschillende rapportages op het gebied van MVB:

- Elke drie maanden wordt er gerapporteerd over de wijze waarop Rail & OV haar MVB-instrumenten stemmen, engagement en uitsluiten inzet. Dit rapport wordt tevens gepubliceerd op de website
- Rail & OV is bezig met de ontwikkeling van een MVB-dashboard waarin wordt gerapporteerd over de real-world-impact die het pensioenfonds maakt en de mate waarop het ambitieniveau van elk van de KPI's wordt behaald
- Rail & OV publiceert jaarlijks een overzicht van al haar beleggingen op de website
- Rail & OV publiceert doorlopend een overzicht van uitgebrachte stemmen
- Rail & OV publiceert elk kwartaal een overzicht van de entiteiten die worden uitgesloten van de beleggingsportefeuille

9.4 ESG-ricicoraamwerk

In 2022 is Rail & OV gestart met een volledig nieuwe opzet van het ESG-ricicoraamwerk. Doel van het raamwerk is om beter grip te hebben op de belangrijkste risico's op het gebied van Milieu, Sociaal en Governance. In 2023 is vervolgens een inventarisatie gemaakt van de belangrijkste ESG-ricicoraamwerk op portefeuille-niveau. Volgende stap zal zijn om in te zoomen op de onderliggende beleggingscategorieën en in kaart te brengen op

welke wijze er op dit moment al om wordt gegaan met deze risico's en in hoeverre hiervoor aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn. Dit zal in de loop van 2024 verder vorm worden gegeven.

9.5 Evaluatie en herijking

Het MVB-beleid wordt jaarlijks geëvalueerd en waar nodig voorzien van een update. Na deze update zal het document beschikbaar worden gesteld op de website van Rail & OV.

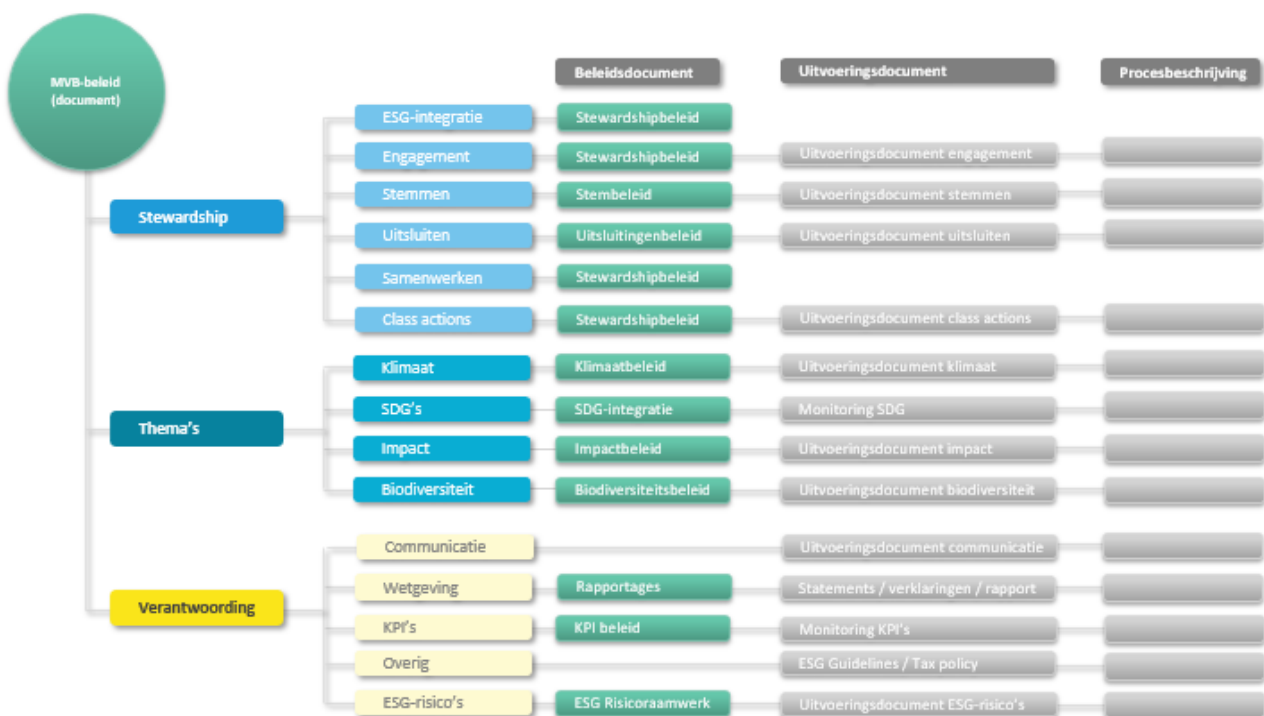
9.6 Vooruitblik

Rail & OV heeft in 2023 veel aandacht besteed aan het uitwerken van alle onderdelen van het

beleid. In 2024 zal de aandacht wat meer verschuiven richting verantwoording en vastlegging. Procesbeschrijvingen en rapportages zullen worden opgesteld om de monitoring van robuuster te maken en meer inzicht te krijgen in de resultaten van het MVB-beleid. Ten aanzien van de thema's zal opnieuw biodiversiteit veel aandacht krijgen.

Bijlage 1 Documentenstructuur en planning

In dit MVB-beleidsdocument is zoveel mogelijk op hoofdlijnen het MVB-beleid van Rail & OV beschreven. Om het document behapbaar en begrijpelijk te houden zijn veel details weggelaten. Deze zijn echter uitgewerkt in onderliggende documentatie. Naar een groot gedeelte van die documenten is in de tekst ook al regelmatig verwijzen en veel van deze documenten zijn ook beschikbaar op de website van Rail & OV. Onderstaand volgt een schematisch overzicht hiervan.

Het schema maakt duidelijk dat de documentenstructuur onderliggend aan het MVB-beleidsdocument is op te delen in drie onderwerpen: Stewardship, Thema's en Verantwoording.

- Stewardship bestaat uit de instrumenten die binnen het MVB-beleid worden ingezet.
- Thema's bestaan uit de MVB-thema's waar Rail & OV prioriteit aan geeft in het MVB-beleid
- Verantwoording bestaat uit de onderwerpen die noodzakelijk zijn voor of ondersteunend zijn aan het MVB-beleid

De onderliggende onderwerpen zijn vervolgens uitgewerkt in beleidsdocumenten en uitvoeringsdocumenten. Voor een aantal onderwerpen zijn zowel beleidsdocumenten als uitvoeringsdocumenten opgesteld, voor een aantal onderwerpen is dit echter niet noodzakelijk.

Rail & OV streeft ernaar zo transparant mogelijk te zijn en publiceert dan ook in de regel alle documenten op de website. De documenten waarvan is aangegeven dat ze nog niet online beschikbaar zijn zullen naar verwachting spoedig beschikbaar worden gesteld.

Planning

Het overzicht maakt duidelijk dat een aantal documenten in 2024 opgepakt zal worden. Het gaat hier om De uitvoeringsdocumenten van thema's zoals impact en biodiversiteit, maar ook om de vastlegging van de uitvoering omtrent wetgeving en het ESG-risicoraamwerk. De documentenstructuur vormt wat dat betreft niet alleen een kapstok voor het MVB-beleid van Rail & OV, maar ook direct een planning van de zaken die opgepakt gaan worden.